

УДК 314.44:616-099(1677.61)
© Лосев Ф.О., 2013

АНАЛІЗ СМЕРТЕЛЬНИХ ОТРУЄНЬ ЕТИЛОВИМ АЛКОГОЛЕМ СЕРЕД НАСЕЛЕННЯ ЛУГАНСЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА 2008-2012 Р.Р.

Лосев Ф.О.

Луганське обласне бюро судово-медичної експертизи

Вступ. Смертельні отруєння алкоголем і його сурогатами є не лише медичною проблемою, але мають і соціальну значимість (Шупик Ю.П. і співавт., 2004; Бурчинський В.Г. і співавт., 2006), оскільки алкоголізація населення, вживання недоброякісної продукції були причиною значного росту числа померлих жителів різних регіонів України внаслідок випадкових отруєнь алкоголем. Багатьма авторами помічений значний ріст числа смертельних отруєнь в Україні (Возіанов О.Ф., 1996; Бондаренко В.В., Ханжин Р.В., 2005), так на долю смерті внаслідок гострих отруєнь етиловим спиртом та його сурогатами приходилось біля 15% від усіх випадків раптової смерті, а у випадках смерті внаслідок серцево-судинних захворювань в організмі 30-70% померлих виявлено алкоголь (Воронов В.Т., 1996; Войченко В.В., 2002).

Досвід багатьох країн свідчить, що є пряма залежність споживання алкоголю та зростання доходів громадян. Важливим стримуючим заходом може бути висока ціна, обмеження продажів (час, місце), повна заборона самогонваріння, обмеження місць споживання алкоголю. Важливе значення має просвітницька робота, заборона реклами, тощо. Алкоголізація населення в Україні носить епідемічний характер і поширюється автоматично по мірі зростання доходів населення, фізичної доступності спиртного, при відсутності серйозних стримуючих факторів (релігія, обмеження доступу та вживання). Алкоголізація веде до зростання смертності та дебілізації суспільства.

З метою висвітлення негативного впливу зловживань спиртними напоями на демографічні показники Луганської області, та зумовлені з цим незворотні втрати працездатного населення, був проведений медико-соціальний аналіз смертельних отруєнь етиловим алкоголем (ЕА) населення Луганської області за 2008-2012 р.р.

Результати дослідження та їх обговорення. В загальній структурі смертності населення Луганської області отруєння етиловим алкоголем коливались від 3,05 до 5,43%, в структурі насильницької смерті – від 11,8% до 14,3%, а в структурі отруєнь в цілому від 53,8 % до 58,7% (рис. 1).

При цьому, у цей період помічене зменшення цього показника з порівняльно з попередніми роками (рис. 2).

Встановлено, що найбільша кількість померлих чоловіків і жінок від отруєнь етиловим алкоголем визначалась у вікових групах 30-40 та особливо у 40-50 та 50-60 років (рис. 3).

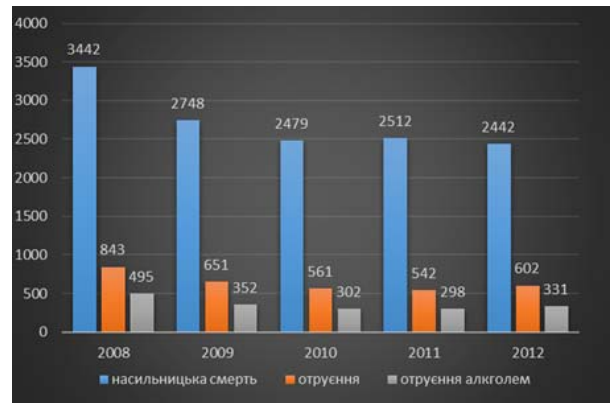

Рис. 1. Порівняння кількості померлих внаслідок отруєнь алкоголем, загальної кількості отруєнь та насильницької смерті.

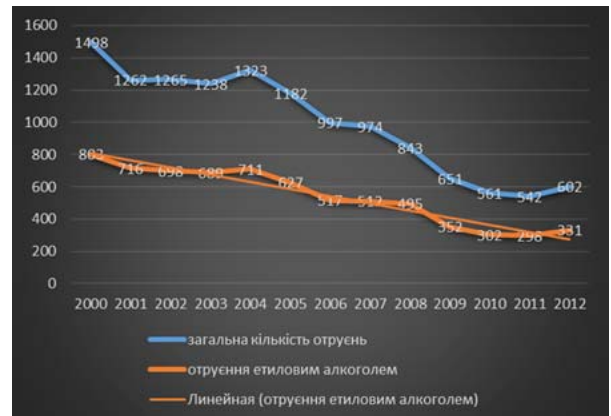

Рис. 2. Порівняння кількості померлих внаслідок отруєнь алкоголем, загальної кількості отруєнь та насильницької смерті

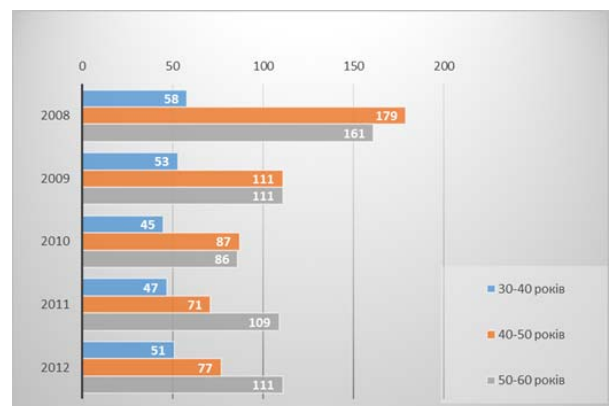

Рис. 3. Розподіл кількості померлих внаслідок отруєнь алкоголем за віковими групами

Меншою була кількість померлих серед осіб 18-30 років та більше 60 років. Серед по-

мерлих від отруєння етиловим алкоголем переважали особи чоловічої статі (82,2%) над жіночою – 17,8%, тобто - майже у 3 рази. При цьому, проаналізувавши динаміку смертності по місяцям за один календарний рік (наприклад, 2009 р.), було встановлено, що найбільші показники смертності визначаються у січні, лютому, травні та листопаді.

Така тенденція спостерігалась щорічно і може пояснюватися зловживаннями спиртними напоями у свята, більшість яких випадає саме у наведені місяці року (рис. 4).

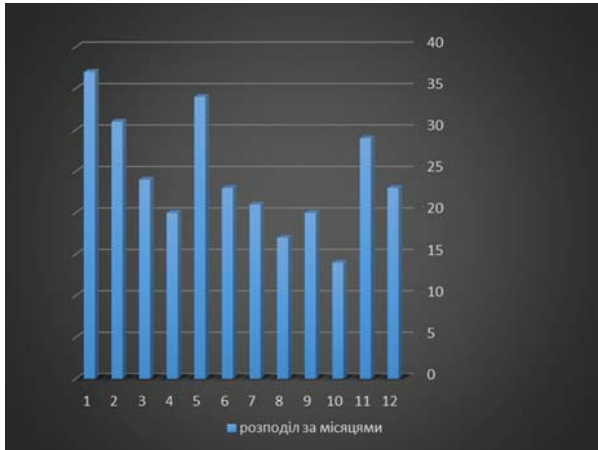

Рис. 4. Розподіл кількості померлих внаслідок отруєнь алкоголем по місяцям за 2009 р.

Окрім актів і висновків судово-медичного дослідження померлих, результатів судово-токсикологічного дослідження, нами отримувались катанестичні дані із опитування родичів на місці пригоди, медичних документів. За соціальним складом з кількості померлих – 47,2% осіб були не працевлаштовані, вели асоціальний спосіб життя. Особи робочих професій склали – 24,7%; інваліди та пенсіонери – 23,7%, а в 4,4% випадків рід занять був не встановлений.

У більшості випадків смерть серед небіжчиків наставала вдома - 68,2%; в гостях (після сумісного розпиття спиртного) - 15,7%; в інших місцях (на вулиці, у під'їздах будинків, у підвалах, на теплотрасах і т.п.) - 16,1%. При виявленні трупів на вулиці і в громадському транспорті місце смерті не відповідало місцю прийому спиртних напоїв.

Як відомо, у прямому причинно-наслідковому зв'язку зі смертністю від отруєння алкоголем знаходяться частота і тривалість алкоголізації, що, в основному, і є складовою частиною хронічного алкогольного отруєння. За даними опитування родичів і знайомих померлих та згідно медичної документації (направлень до лікарень у випадках смерті у стаціонарах) близько 80% померлих були особи, які зловживали спиртними напоями. У решті випадків періодичність вживання етиловим алкоголем за обставинами справи не були встановленими, однак за морфологічними да-

ними при судово-медичному дослідженні трупів, картина смерті супроводжувалась хронізацією процесу (наявність різних форм гастритів, жирової дистрофії, цирозу печінки, хронічної емфіземи легень, хронічного бронхіту, периваскулярного й дифузного кардіосклерозу, міждолькового і внутрішньодолькового фіброзу та ліпоматозу підшлункової залози тощо).

Такі соматичні ускладнення при хронічному алкоголізмі, з одного боку були обумовлені токсичною дією алкоголю, а з другого боку - тим, що померлі за життя практично не звертались по медичну допомогу, або отримували її нерегулярно через зміну роботи, місця проживання тощо. Тривалі запоя перед смертю відзначались у 13,2% померлих, вживання алкоголю перед смертю за 2-3 дні - у 57,7%.

Проте, статистичні дані свідчать що, наприклад у 2009 році порівняно з 2008 роком, знизилася смертність майже від усіх основних причин: системи кровообігу на 3,5%, систем органів дихання на 9%, хвороб органів травлення на 14%, туберкульозу на 19%, зовнішніх причин на 21% та найбільше зменшилася смертність від причин прямо пов'язаних з алкоголем: розлади психіки від вживання алкоголю – на 36%, алкогольна кардіоміопатія – на 35%, випадкові отруєння та дія алкоголю – на 31%, алкогольна хвороба печінки – на 28%.

Із наведених фактів видно, що висока смертність від отруєння алкоголем та від причин, зумовлених алкогольною інтоксикацією і скороченням внаслідок цього тривалості життя залежить від соціальних та економічних складових.

Скорочення смертності за останні роки зумовлено зміною способу життя людей на більш здоровий. Ці зміни викликані декількома причинами: зменшення вживання алкоголю та тютюнокуріння внаслідок підвищення ціни на них.

Висновки: Таким чином, проведений медико-демографічний аналіз смертності мешканців Луганської області за 5-ти річний термін виявив зниження кількості померлих внаслідок отруєння етиловим алкоголем.

Найбільшу кількість серед них склали чоловіки працездатного віку, що становить значний економічний збиток для народного господарства регіону і ставить боротьбу з алкоголізмом в один ряд з найважливішими соціальними проблемами.

Спостерігається прямий зв'язок між зменшенням споживання алкоголю та зменшенням смертності населення України.

Скорочення смертності за останні роки зумовлено зміною способу життя людей на більш здоровий, завдяки підвищенню ціни на алкогольні напої та поліпшення її якості, активній пропаганді здорового способу життя через засоби масової інформації тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. **Бондаренко В.В.** Новий підхід до судово-медичній діагностиці гострих алкогольних отруєнь / **В.В. Бондаренко, В.О. Ольховський, Ю.В. Ковтюх** // Актуальні питання фармацевтичної та МЕДИЧНОЇ науки та практики: Зб. наук. статей. - Вип. 20. - Запоріжжя: ЗДМУ, 2007. - С. 317-318.
2. **Мамедов В.К.** Судебно-медичинская оценка механизмов смерти по изменениям внутренних органов при отравлении этиловым спиртом: Автореф. дис... докт. мед. наук: 14.00.24. - М., 2004. - 38 с.
3. **Мамедов В.К.** Ацетальдегид и некоторые биохимические параметры при алкогольных интоксикациях / **В.К. Мамедов, Е.В. Васильева, Ю.Е. Морозов** // Судебно-медичинская экспертиза. - 2004. - Т. 47. - № 2. - С. 23-27.
4. **Наумова Е.Ю.** Постмортальная микроморфология острого отравления алкоголем (для целей судебно- медицинской практики): Автореф. дис.. канд. мед. наук: 14.00.24. - Ижевск, 2001. - 22 с.
5. **Разумов А.Н.** На пути к поступательному оздоровлению России / **А.Н. Разумов, В.А. Пискунов** // Здравоохр. Рос. Федерации. - 1997,- №6. - С. 45-47.
6. **Шупик Ю. П., Бурчинський В. Г., Кахановський Ф. М., Хохолєва Т. В., Воронов В. Т., Легін Г. О.** Судово-медична діагностика смертельних отруєнь етиловим алкоголем: Методичні рекомендації .-Київ,2004.- 20с.

Лосев Ф.О. Аналіз смертельних отруєнь етиловим алкоголем серед населення Луганської області за 2008-2012 р.р. // Український медичний альманах. – 2013. – Том 16, № 2. – С. 47-49.

В статті наданий медико-соціальний аналіз смертельних отруєнь етиловим алкоголем населення Луганської області за 2008-2012 р.р. На основі наведених фактів, можна узагальнити, що в структурі насильницької смерті та отруєнь, мається зниження кількості померлих внаслідок отруєння етиловим алкоголем. Скорочення смертності від отруєнь етиловим алкоголем за останні роки зумовлено зміною способу життя людей на більш здоровий, завдяки підвищенню ціни на алкогольні напої та поліпшенню її якості, активній пропаганді здорового способу життя через засоби масової інформації тощо.

Ключові слова: смертність, отруєння етиловим алкоголем, Луганська область.

Лосев Ф.А. Анализ смертельных отравлений этиловым алкоголем среди населения Луганской области за 2008-2012 г.г. // Український медичний альманах. – 2013. – Том 16, № 2. – С. 47-49.

В статье представлен медико-социальный анализ смертельных отравлений этиловым алкоголем населения Луганской области за 2008-2012 г.г. На основании приведенных фактов, установлено, что в структуре насильственной смерти и отравлений выявлено снижение количества умерших от отравлений этиловым алкоголем. Сокращение смертности от отравлений этиловым алкоголем в последние годы обусловлено изменением способа жизни людей на здоровый образ жизни благодаря повышению цен на алкогольные напитки, активной пропаганде здорового способа жизни через средства массовой информации.

Ключевые слова: смертность, отравления этиловым алкоголем, Луганская область.

Losev F.A. The study of cases of lethal ethanol poisonings in population of Luhansk region during 2008-2012 // Український медичний альманах. – 2013. – Том 16, № 2. – С. 47-49.

The paper presents an analysis of the medical and social fatal poisoning with ethyl alcohol for people of Luhansk region 2008-2012. On the basis of these facts, it is found that the structure of violent death and poisoning showed a reduction in the number of deaths from poisoning with ethyl alcohol. Reduction in mortality from poisoning with ethyl alcohol in recent years are due to changes in people's way of living a healthy lifestyle with the increasing in price of alcoholic beverages and the active promotion of a healthy way of life through the media.

Key words: mortality, poisoning with ethyl alcohol, Luhansk region.

Надійшла 14.12.2012 р.
Рецензент: проф. В.І.Лузін